

Dobrý den, dnes se podíváme na nejvíce užívané sloučeniny uhlovodíků – benzín a naftu.

<https://www.youtube.com/watch?v=nERN6UjtTI0&list=PLu9YmWHGvvyys1BVUT1-kFlvoflJWZisML&index=11>

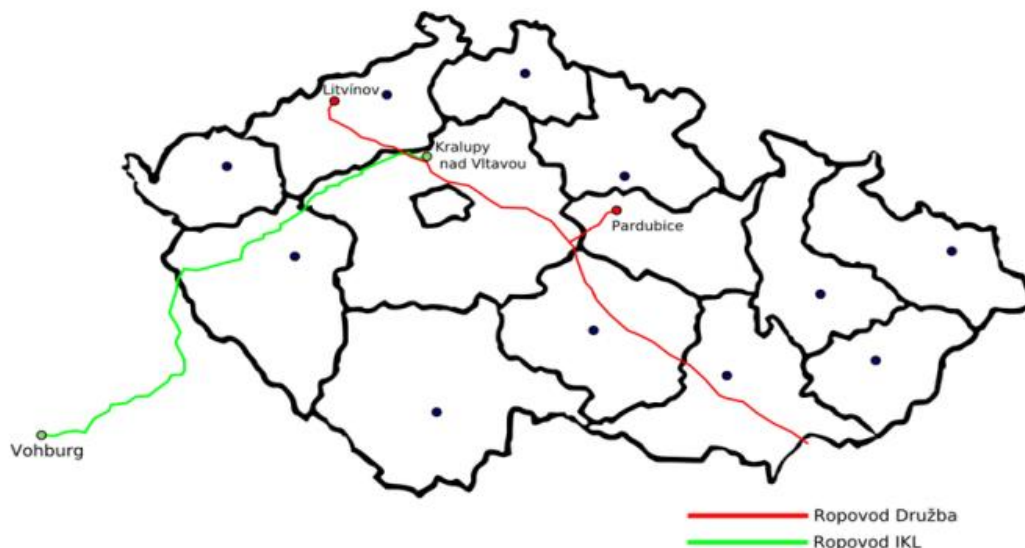
VÝROBA BENZÍNU BENZÍN

- směs kapalných uhlovodíků (C₅ až C₁₁)
(60-65% alkany, 20-25% cykloalkany,
10-15% arény)
- hořlavá, zdraví škodlivá látka (poškozuje ledviny, játra, navozuje euforii a barevné vidiny)
- neřízené spalování benzínu produkuje velké množství sazí, benzín je hořlavina
- benzín se vyrábí v ropných rafinériích

Ropná rafinerie je petrochemický závod, kde je ropa čištěna a zpracovávána (frakce).

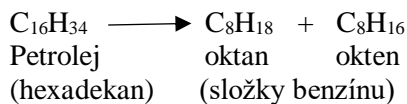
V ČR jsou 2 společnosti provozující ropné rafinerie:

- 1) ČESKÁ RAFINÉRSKÁ s provozy v Litvínově a v Kralupech n. Vltavou
- 2) PARAMO - pardubická rafinerie

VÝROBA BENZÍNU

- 1) Frakční destilací ropy - nestačí
- 2) Krakováním uhlovodíků
= štěpení uhlovodíků s delším řetězcem na uhlovodíky s kratším řetězcem, které tvoří benzín

Složky benzínu se mísí a upravují tak, aby vyhovovaly požadavkům spalovacích motorů.

Kvalitu (spalovací vlastnosti) benzínu určuje **oktanové číslo** (čím je vyšší, tím je benzín kvalitnější).

Natural Normal 91
Natural Super 95
Natural Super Plus 98
Speciál 91

Zvýšení oktanového čísla lze dosáhnout přidáním antidetonálních přísad (dřív Pb, dnes sloučeniny Mn).

MOTOROVÁ NAFTA

- získává se destilací ropy
- snižuje se přítomnost síry, protože jejím spalováním vzniká SO₂ (způsobuje kyselý déšť)
- směs kapalných uhlovodíků (C₁₂ až C₂₂)
- na čerpací stanici – DIESEL

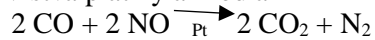
VÝFUKOVÉ PLYNY (plynné exhalace)

BENZÍN - jedovaté plyny: CO, oxidy dusíku (NO_x)

- NO_x + splodiny vytvářejí přízemní ozón O₃ - bolest hlavy, nevolnost
- CO₂, H₂O, uhlovodíky

KATALYZÁTORY

- zařízení, které přemění škodlivé plyny na N₂, CO₂ a H₂O
- vrstva platiny a rhodia

MOTOROVÁ NAFTA

- při spalování se uvolňuje:
  - SO₂ a SO₃ způsobující kyselý déšť
  - arény (karcinogenní uhlovodíky)

ALTERNATIVNÍ PALIVA

- bionafta
- LPG (kapalný propan - butan)
- CNG (kapalný zemní plyn)